

РОЗДІЛ 5 МОВИ НАРОДІВ АЗІЇ, АФРИКИ, АБОРИГЕННИХ НАРОДІВ АМЕРИКИ ТА АВСТРАЛІЇ

УДК 811. 581:81 367

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ, МЕТОДИ ТА ПРЕДМЕТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ГРАМАТИКИ ТА СИНТАКСИСУ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛАХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ КИТАЙСЬКИХ І ЗАРУБІЖНИХ МОВОЗНАВЦІВ)

THE MAIN TRENDS, METHODS AND SUBJECTS OF RESEARCHES IN GRAMMATICS AND CHINESE LANGUAGE SYNTAX (ON MATERIALS OF SCIENTIFIC WORKS OF CHINESE AND FOREIGN LINGUISTS)

Нечитайло М.О.,

*викладач кафедри східних мов та методики викладання східних мов
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

У статті на матеріалах наукових праць китайських і західних мовознавців з'ясовано основні етапи та предмети граматичних і синтаксичних досліджень китайської мови, окреслено подальші напрями досліджень з урахуванням ідей західних мовознавців. З'ясовано, що синтаксичні дослідження китайської мови в Китаї мали свій, відмінний від європейського хід розвитку. Особливе зацікавлення для китайських дослідників становлять теорія валентності та трансформаційно-генеративний підхід.

Ключові слова: китайська мова, синтаксис, речення, трансформаційний підхід, генеративний підхід.

В статье на материалах научных трудов китайских и западных языковедов выяснены основные этапы и пред-
меты грамматических и синтаксических исследований китайского языка, определены дальнейшие направления
исследований с учетом идей западных языковедов. Выяснено, что синтаксические исследования китайского языка
в Китае имели свой, отличительный от европейского ход развития. Особый интерес для китайских исследователей
составляют теория валентности и трансформационно-генеративный подход.

Ключевые слова: китайский язык, синтаксис, предложение, трансформационный подход, генеративный под-
ход.

The article describes the main stages, subjects of grammatical and syntactic studies of the Chinese language on the materials of the scientific works of Chinese and Western linguists, and outlines the further directions of research based on the ideas of Western linguists. It was found that syntactic researches of the Chinese language in China had their own, different from the European course of development. The particular interest to Chinese researchers is the theory of valency and the transformational-generative approach.

Key words: Chinese language, syntax, sentence, transformative approach, generative approach.

Постановка проблеми. У процесі вивчення іноземної мови важливе значення надається розумінню її синтаксичної природи, адже знання синтаксису допомагає в побудові висловлювань як в усному, так і в письмовому мовленні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З другої половини ХХ ст. з'являється ряд практичних і теоретичних праць із граматики китайської мови (В. Горелов, О. Драгунов, Т. Задоевко, А. Карапетьянц, В. Курдюмов, Є. Шутова, С. Яхонтов, Е. Сімпсон, С. Томпсон). Окремі напрацювання спостерігаються й серед українських синологів, зокрема Т. Демчук досліджувала односкладові дієслова та їхню синонімію, С. Колодко – семантику, структуру та функцію

прислівника китайської мови, Н. Руда – складні речення на матеріалі роману Лао Ше «Рикша», О. Нестеренко – вигуки, видано граматичні посібники авторства Н. Кірносової та Б. Нечипоренка. Водночас на сучасному етапі є актуальним вибір методик, підходів до вивчення синтаксичних явищ у текстах різноманітних жанрів, для цього необхідно враховувати устрій китайської мови, її приналежність до іншого типу, брати до уваги, що не всі підходи, звичні для дослідження індоєвропейських мов, можуть бути доцільні для вивчення китайської або для проведення зіставних досліджень китайської та української мов.

Постановка завдання. Метою роботи є відслідкувати основні етапи розвитку граматич-

них і зокрема синтаксичних досліджень у Китаї, з'ясувати, які самі ідеї західних мовознавців стали прийнятними для китайських дослідників і вплинули на сучасне бачення подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Китайський дослідник Дін Чаньчань (丁婵婵) стверджує, що із середини ХХ ст. дослідження у сфері граматики китайської мови отримали бурхливий розвиток, різноманітні доктрини доповнювали одна одну, однак Дін Чаньчань відзначає, що це зумовлено впливом західних мовознавчих теорій. Досліджуючи причини існування численних теорій граматики в західному мовознавстві, припускає, що до появи такої кількості теорій призвела наявність глибокого філософського підґрунтя – так, у ХХ ст. відбувся лінгвістичний поворот західної філософії [8, с. 76]. Інший дослідник Ту Цзілян (涂纪亮) серед основних тем обговорень у процесі розвитку філософії виділяв три: онтологію, теорію пізнання та мову. На його думку, на початку ХХ ст. проблема мови приходить на заміну гносеології та стає ключовою у філософських дослідженнях [15, с. 323].

Шен Говей (沈国威) вважає, що мова кожної епохи перебуває в процесі змін, але особливо помітні трансформації в китайській мові спостерігаються саме на сучасному етапі. Такі зміни, на його думку, відбуваються в сутності власне мови (фонетика, лексика, граMATика, стилі) та в соціальній функції мови [13]. У ХХ ст. деякі зміни у мові отримали назву «явище європеїзації граматики», що стало предметом зацікавлення ряду молодих і старшого покоління лінгвістів, серед котрих – Ван Лі (王力), Пен Сюань (彭炫), Ван Вей (王伟), Хе Ян (贺阳). Ван Вей зупинився на питанні європеїзації сучасної китайської мови й тактики перекладу, розглядаючи їх з позицій контактної лінгвістики, історичного мовознавства, загального мовознавства, комп'ютерної лінгвістики, соціолінгвістики. Шен Говей вказує на два аспекти цього явища: китайська мова отримала деякі особливості західних мов, і трансформації в китайській мові зумовлені впливом західних мов (під словом «Захід» китайці розуміють Європу та Америку – *М.Н.*). І Шен Говей, і Ван Вей посилаються на попередні роботи Ван Лі (王力), де він стверджував, що «переважно європеїзація це – англізація» [16, с. 334]. Підводячи ризику під численними напрацюваннями з проблемами «європеїзації граматики», починаючи з роботи Ван Лі «Теорія граматики Китаю» (1944 р.) і до напрацювань Хе Яна (2008 р.), Шен Говей подає перелік змін, серед яких – розвиток пасивних конструкцій, зміна порядку слів у складнопідрядних

реченнях, зміни в розташуванні альтернативних та єднальних сполучників, розширення сфери застосування прийменників та інші [13, с. 145]. Тут варто зазначити, що тема порядку слів у реченні не одне десятиліття залишається в полі зору як китайських, так і зарубіжних дослідників. Юнь Сяо зауважує, що «у зв'язку з дефіцитом морфологічних процесів порядок слів стає основним механізмом китайської граматики» [4, с. 7], типовою моделлю речення для китайської мови SVO, але за потреби виділення певного факту дійсності можливі і SOV, і OSV [4, с. 7–8], деякі вчені ще вказують на існування VOS-моделі.

В. Алпатов вказував на ступінь розвитку граматики в лінгвістичних традиціях залежно від устрою мови. В Європі термін «граMATика» «спочатку означав вивчення мови взагалі та пізніше набув сучасного значення. <...> У Китаї не було необхідності виділяти граматику в особливу дисципліну» [1, с. 28]. Мовознавцям відомо, що в китайській мові не існує граMATичної афіксації та словозмін, а отже, китайська мова не має такого морфологічного розмаїття, яке є в індоєвропейських мовах [1, с. 28]. Слова ділились на «повнозначні» або «пусті» («службові»), слова вільно переходять з однієї частини мови в іншу залежно від їхньої позиції в реченні, наприклад:

你有什么打算? *Які ти маєш плани?* 打算 є іменником і виступає додатком у реченні, перекладається як «план».

我打算去中国学习。 *Я збираюсь поїхати в Китай навчатися.* 打算 є дієсловом і виступає присудком, перекладається як «планувати, збиратися».

У зв'язку з таким устроєм китайської мови В. Алпатов зазначає, що «питання про частини мови становить великі труднощі для європейських китайців, що підходять до цієї мови зі звичними критеріями» [1, с. 40]. Синтаксис же в Японії та Китаї почав формуватися після європеїзації. Однак перед сучасним китайським дослідником Лі Баоцзя (李葆嘉) постало таке питання: якщо існує твердження, що не існує мов без граматики, то невже граMATична будова мови не ставала предметом дослідження в давнину? Традиційні коментування класичних текстів, як, наприклад, до «Чунцю» (春秋 «Весни та осені», хронік, що охоплюють період з 722 по 479 рр. до н.е.) торкалися й порядку слів; у тлумаченнях літературних пам'яток династії Хань також трапляються дослідження граMATичних моделей. Учений-конфуціанець, літературознавець Кун Інда (孔颖达, 574–648 рр.) коментував «П'ятикнижжя» (五经), де підняв деякі питання з граматики [2, с. 42],

вжив термін «граматика» (语法). Але Лі Баоцзя проводить такі аналогії: якщо взяти за стандарт морфологію західноєвропейських, порівняно з індоєвропейськими мовами, китайська мова не мала традиційних досліджень граматики, результатом коментарів переважно є виділення «повнозначних» або «службових» слів. Якщо ж за основу порівняння брати китайську мову, то граMATика індоєвропейських мов – це результат логіки [11]. У XVIII ст. з'являються універсальні граматики китайської мови Ф. Варо та Е. Фурмона. Уся граMATика китайської мови до 1898 р. описувалася за допомогою тлумачення значень у рамках лексикографії. У 1898 р. виходить перша граMATика, створена під впливом західних лінгвістичних учень – «ГраMATичний компендіум пана Ма» (马氏文通) авторства Ма Цзяньчжуна (马建忠, 1845–1900 рр.). У 1924 р. виходить «Нова граMATика державної мови» (新著国语文法) Лі Цзіньсі (黎锦熙, 1890–1978 рр.), де подано закономірності побудови речень і словосполучень, вказується на те, що, на відміну від традиційних європейських граMATик, синтаксис первинний, а морфологія – вторинна. Далі період граMATичних досліджень пов'язують з іменами Люй Шусяня (吕叔湘, 1904–1998 рр.), Ван Лі (王力, 1900–1986 рр.), Гао Мінкая (高名凯, 1911–1965 рр.), піднімалися питання виділення частин мови, вживання специфічних конструкцій, зокрема з 把 (служує для інверсії присудка та додатка) та 被 (служує для утворення пасиву). У 50-х рр. XX ст. речення з 把 та 被 поступово почали ставати об'єктом вивчення прихильників трансформаційного аналізу.

До представників сучасного періоду розвитку граMATичних досліджень, а саме синтаксису китайської мови можна віднести У Цзіньцуня (吴竞存) та Хоу Сюечао (侯学超), Чень Цзяньміна (陈健民). Російський дослідник В. Курдюмов відзначає, що «Теорія синтаксису сучасної мови» (1986 р.) Чень Цзяньміна «характеризується неупередженим підходом до поняття *сучасна китайська мова*, і в ролі об'єкта аналізу постають конструкції, характерні для спонтанної розмовної мови» [2, с. 42].

Дослідження Чень Цзяньміна розмовної мови мають тісний зв'язок із критеріями класифікацій моделей речення. Чень Цзяньмін виокремив п'ять типів речень: речення з одним підметом та одним присудком, речення без підмета та присудка, речення зі зв'язкою «是» («бути, є»), речення з одним підметом і кількома присудками, речення з кількома підметами та кількома присудками. Ці п'ять типів речень, у свою чергу, розподіляються на підтипи та види [6, с. 8–34].

Шень Сяолун (申小龙) залежно від експресивних функцій виділяв речення з вираженням головної ідеї або теми, речення із суб'єктом дії, відносні речення [14].

Сін Фуї (邢福义), Чжан Бін (张斌) та Ху Юйшу (胡裕树), Фань Сяо (范晓) мали свої погляди на класифікацію моделей речень. Принципи Фань Сяо та Чжан Біня дещо схожі: прості речення поділяються на речення з підметом та присудком і речення без підмета та присудка. Речення з підметом і присудком, у свою чергу, поділяються на речення з іменним присудком, дієслівним або прикметниковим присудком, а дієслівні присудки поділяються ще на кілька видів [9, с. 19]. Чжан Бін і Ху Юйшу використовували принципи трансформаційно-генеративної граматики. Даючи свою оцінку вищевказаному напрямку досліджень, Ван Мінхуа (王明华) наголошує, що принципи та погляди сучасної лінгвістики почали застосовуватися з 1980-х рр., минув відносно недовгий період, тому й існують розбіжності в поглядах [17, с. 66].

На думку Чжан Ішена (张谊生), починаючи з 80-х рр., характерною особливістю досліджень граматики китайської мови є те, що «з кожним днем дедалі більшого значення надається пошукам методології дослідження – рівневий аналіз, трансформаційний аналіз, аналіз семантичних відмінків і валентностей, аналіз за семантичними ознаками» [20, с. 108], автор справедливо зазначає, що трансформаційний метод, без сумніву, набуває унікального та важливого значення. Цей метод, що запозичений з ідей З. Харріса, став ефективним у вирішенні багатьох питань граматики китайської мови, однак, особливо в 90-і рр., поставали питання на кшталт, яким способом сформулювати теоретичну систему трансформаційної теорії, яка б відповідала особливостям і реаліям китайської мови, які висновки можна сформулювати на основі минулих успішних і невдалих результатів трансформаційного аналізу та інше (там само). Чжан Ішен серед ряду докторів виокремлює монографію Фан Цзіньміна (方经民) «Дослідження трансформацій у граматиці китайської мови: теорія, принципи, методи» (опублікована в 1998 в Японії, перевидана в Китаї у 2000 р. – М.Н.). Фан Цзіньмін розглянув англійський термін *transformation* у роботах З. Харріса, Н. Хомського, Дж. Несфілда, зробив дослідження та навів вичерпні пояснення щодо трансформаційного аналізу китайської мови на основі теорій західних лінгвістів, зазначив, що в китайській мові для терміна трансформація можуть використовуватися і «改换», і «变换», і «转换», також

Фан Цзінмінь дав ретроспективну оцінку теорії трансформаційних досліджень китайської мови, порівняв методи аналізу трансформацій китайської мови, виявив відмінності та подібності, недоліки та переваги дериваційного й генеративного методу, високо оцінив вклад своїх попередників Люй Шусяна (吕叔湘), Ван Лі (王力), Чжу Десі (朱德熙), Лу Цзяньміна (陆俭明), Лі Ліня (李临). Фан Цзінмінь виділив чотири базові принципи: принцип тотожності, принцип обов'язковості, принцип паралелізму, принцип аналогії [10].

Сучасний дослідник Цао Сян (曹翔) називає трансформаційний аналіз основним і традиційним, однак він наголошує, що сьогодні наукова спільнота досить глибоко вивчила трансформаційну теорію, але й досі немає монографій про витоки трансформаційних досліджень, окрім кількох другорядних статей. Ряд учених вважає, що вперше «трансформація» як метод був застосований Люй Шусяном у «Нарисах граматики китайської мови» (1942 р.) у процесі вивчення відношень між мовними одиницями та моделями речень. Інші вважають, що «Вступ до китайської граматики (четверте видання)» (1924 р.) за авторством Лю Фу (刘复) є роботою, де найраніше використано трансформаційний метод. Цао Сян опрацьовує ряд робіт із граматики першої половини ХХ ст., а також загальновідомий «Грамматичний компендіум пана Ма» (1898 р.) Ма Цзяньчжуна та відгуки на роботу Ма інших учених, але все-таки не вважає, що саме Ма вперше здійснив трансформаційний аналіз. Цао Сян вважає, що самі по собі дослідження синтаксису й наявність синтаксичних трансформацій передбачають застосування трансформаційного аналізу, адже цей аналіз розкриває взаємозалежність між різними синтаксичними структурами, а відтак, звертаючись до більш ранніх творів – коментувань часів династії Західної Хань (206 до н.е. – 24 р. н.е.), періоду Чжаньго («період Воюючих царств» 475–221 рр. до н.е.), можна виявити елементи трансформацій у реченнях із метою більш влучної експресії. У 50-х рр. ХХ ст. відбулося поживлення в дослідженнях із використанням трансформаційного методу: об'єктами вивчення слугували речення з 被 і 把, підмет та доповнення в реченні. Починаючи з 60-х рр. і до кінця 70-х рр., «традиційний трансформаційний метод Китаю під впливом Чжу Десі (朱德熙) зливається з теоріями трансформації американського структуралізму» [5, с. 62].

Ден Веньбінь (邓文彬) у стислому огляді методів аналізу синтаксису китайської мови в період

із 80–90-х рр. ХХ ст., як і Чжан Їшен, називає такі методи: синтаксичний аналіз (аналіз за членами речення), структурний (рівневий) аналіз, котрий є основним для структурної граматики, аналіз за валентністю, трансформаційний аналіз, аналіз за семантичними ознаками, семантичний аналіз членів речення [7]. Зокрема, теорія валентності Л. Теньєра були представлена в Китаї на початку 80-х рр. Після цього з'явилося чимало праць, у яких проводились дослідження валентності дієслів (Вень Лянь 文炼, У Вейчжан 吴为章, Шень Ян 沈阳, Чжен Дін'оу 郑定欧, Юань Юйлін 袁毓林, Чжань Вейдун 詹卫东), пізніше, окрім сполучуваності дієслова з іменником, почали вивчатися питання валентності прикметників (Ао Тянькуань 奥田宽, Лю Даньцін 刘丹青) та іменників (Юань Юйлін, Лі Сяожун 李小荣). Ден Веньбінь підсумовує, що «у процесі розвитку та еволюції синтаксичний аналіз стає дедалі точнішим і чітким, науковим, семантичний і граматичний аналізи все тісніше поєднуються, що є неминучою тенденцією для граматики китайської мови, зверненої до модернізації та науковості» [7, с. 348].

Характеризуючи дослідження синтаксису та семантики останніх десятиліть, Юнь Сяо виділяє два основні напрями: генеративний і функціональний. Метою першого було пояснити формальні синтаксичні конструкції, а от другого – встановити відношення між мовними явищами та їх використанням у комунікації. Функціональний підхід до китайського синтаксису почав застосовуватись у 70-х рр. ХХ ст., але послідовно почав формуватись у 80-х рр. [4].

З генеративним підходом китайські вчені були ознайомлені також на початку 80-х рр., хоча самі ідеї Н. Хомського беруть початок у 50-х рр. Ранні доробки в генеративному аспекті були виконані для вирішення синтаксичних питань різних рівнів із застосуванням теорії керування та зв'язування, а згодом – і мінімалістської програми Н. Хомського [4, с. 10]; автори ґрунтовної праці «Синтаксис китайської мови» (2009 р.) зазначають: «Побудова теорії керування та зв'язування, якою ми її сьогодні знаємо, сама подекуди й була аналізом китайського синтаксису» [3, с. 2]. На їхній погляд, «використовуючи формальні підходи, неможливо повною мірою зачепити важливі аспекти китайського синтаксису» [3, с. 3]. Ч.-Т. Джеймс Хуан (黄正德) та його співавтори не вважають свою роботу ані граматикою-довідником для тих, хто вивчає китайську мову (досі для них неперевершеною вважається «Грамматика китайської розмовної мови» Чжао Юаньжєня (赵元任,

1968 р.), ані всебічним розглядом китайського синтаксису в генеративному аспекті. «Синтаксис китайської мови» презентує граматичний аналіз деяких конструкцій китайської мови, що були в полі зору теоретичної лінгвістики протягом попередніх 25 років, автори сподіваються, що їхній аналіз із застосуванням інструментів генеративної лінгвістики дасть можливість краще зрозуміти факти китайської мови та вкаже напрями для подальших досліджень.

З появою та розвитком обчислювальної техніки зростають масштаби досліджень за допомогою корпусу. Корпус у Китаї почав з'являтися у 80-х рр. головним чином для статистики лексичного складу, сьогодні ж є розмітка за частинами мови, фонетична, семантична, а також синтаксична. Особливо роль застосування корпусу очевидна в навчанні іноземної мови. Крім засобів комп'ютерної лінгвістики, також широко застосовується когнітивний підхід до вивчення граматики та синтаксису зокрема.

Висновки. Отже, у зв'язку з приналежністю китайської мови до групи ізолятивних мов, граматичні та зокрема синтаксичні дослідження мали свій, відмінний від європейського хід розвитку. Переламним моментом став 1898 р. із виходом «Граматичного компендіуму пана Ма». У середині ХХ ст. відбувається лінгвістичний поворот у філософії, що дає нові напрями та пріоритети в дослідженнях як для філософів, так і для лінгвістів. З кінця 70-х рр. ідеї західних мовознавців активніше надходять у Китай і набувають бурхливого розвитку вже у 80-х рр. Особливий інтерес для дослідників становлять теорія валентності та трансформаційно-генеративний підхід. Сучасна лінгвістична наука характеризується своїм міждисциплінарним спрямуванням, відтак для поглибленого та більш всебічного розуміння синтаксису китайської мови та його основних понять, крім традиційних, вважаємо перспективними застосування когнітивного, логічного підходів у подальших дослідженнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алпатов В.М. История лингвистических учений: учеб. пособие. 4-е изд., испр. и доп. М.: Языки славянской культуры, 2005. 368 с.
2. Курдюмов В.А. Курс китайского языка. Теоретическая грамматика. М.: Цитадель-Трейд; Лада, 2005. 576 с.
3. Huang J.C.-T., Audrey Li Y.-H., Yafei Li. The Syntax of Chinese. Cambridge University Press, 2009. 404 p.
4. Yun Xiao, Liang Tao, Hooi Ling Soh. Chinese Language and Linguistics in the New Era. Current Issues in Chinese Linguistics. Cambridge Scholars Publishing, 2011. 615 p.
5. 曹翔 汉语语法变换分析的探源研究. 北方论丛 2005. 年4期. 58–62页. URL: <https://wenku.baidu.com/view/ae494ea2284ac850ad024294.html> (дата звернення: 20.03.2018).
6. 陈建民 现代汉语句型论, 北京: 语文出版社, 1986. 341页.
7. 邓文彬 最近20年来汉语句法分析方法研究述略西 - 南民族大学学报. 人文社科版 第6期. 2004. 342–348页. URL: <https://wenku.baidu.com/view/69f4df0d763231126edb113a.html> (дата звернення: 20.03.2018).
8. 丁婵婵 现代汉语语法研究理论的西方哲学渊源. 甘肃社会科学. 2012年第. 1期. 76–79页.
9. 范晓 汉语的句子类型 太原: 书海出版社, 1998. 405页.
10. 方经民 汉语语法变换研究: 理论, 原则, 方法 - 郑州: 河南人民出版社, 2000. 219页. URL: <http://m.ishare.iask.sina.com.cn/f/61255183.html> (дата звернення: 20.03.2018).
11. 李葆嘉 论20世纪中国汉语转型语法学. 《徐州师范大学学报》2002年第. 期. URL: <http://www.jszywz.com/forum.php?mod=viewthread&tid=79219> (дата звернення: 20.03.2018).
12. 黎锦熙 新著国语法 - 湖南教育出版社; 第1版, 2007年. 347页.
13. 沈国威 现代汉语“欧化语法现象”中的日语因素问题. 東アジア文化交渉研究 - 別冊 7. 2011. 141–150页. URL: https://ci.nii.ac.jp/els/contentscinii_20180202144738.pdf?id=ART0009679575 (дата звернення: 20.03.2018).
14. 申小龙 文化断层与中国现代语言学变迁 申小龙, 张汝伦 % 文化的语言视野 - 中国文化语言学论集 - 上海: 三联书店, 1991. 54–58页.
15. 涂纪亮 西方语言哲学研究的现状与前景[J]. 外语教学与研究, 5. 2003. 323–330页.
16. 王力 《中国语法理论》, 《王力文集1》、济南: 山东教育出版社、1984. 501页.
17. 王明华 二十年来汉语句型研究 浙江大学学报(人文社会科学版). 2001. 60–66 页.
18. 邢福义 论现代汉语句型系统 吕叔湘, 朱德熙, 等语法研究和探索: . 北京: 北京大学出版社, 1983. 185–219页.
19. 张斌, 胡裕树 汉语语法研究 北京: 商务印书馆, 1989. 64–68页.
20. 张谊生 汉语变换理论研究的总结、探索与创新——读 《汉语语法变换研究》世界汉语教学. 1 期. 1999 年第. 108–110页.